

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2017/2270(INL)

10.9.2018

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

soovitustega komisjonile humanitaarviisade kohta
(2017/2270(INL))

Arvamuse koostaja: Malin Björk

(Algatus – kodukorra artikkel 46)

PA_INL

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et on üldiselt tunnustatud, et sooline kuuluvus tähendab kuulumist konkreetsele sotsiaalsele rühmale, mis on ÜRO 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni ja selle 1967. aasta protokolliga kohaselt kaitse andmise põhjus ning et soo alusel tagakiusamine on aluseks kaitse taotlemisele ja saamisele rahvusvahelises ja ELi õigusraamistikus, sh Istanbuli konventsiooni alusel, ning et naised kannatavad ebaproportsionaalselt palju seksuaalse ja muu soolise vägivalla all, eriti relvakonfliktides ja sõdades;
- B. arvestades, et praeguses pagulaskriisis on Euroopat läbivatel rändeteadel eriti haavatavad üksi või lastega reisivad naised, naissoost perepead, rasedad ja imetavad naised, puuetega inimesed, teismelised tütarlapsed ja eakad naised, ning neil on eriti suur oht sattuda soolise vägivalla ohvriks;
- C. arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (UNHRC) suunistes soolise tagakiusamise kohta (2002) leitakse, et pagulase määratlus peaks hõlmama sooga seotud väiteid ning nõutakse, et varjupaiga andjad tõlgendaksid kaitse andmise aluseid sootundlikult ja tagaksid, et protsessi käigus ei diskrimineerita;
- D. arvestades, et Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni (IOM) statistika järgi on alates 2014. aastast teel üle Vahemere Euroopasse hukkunud või kadunuks jäänud rohkem kui 15 000 rändajat; arvestades, et Vahemere keskosa on kõige eluohtlikum tee, kus 2015. aastal hukkus ligi kaks rändajat iga saja kohta, mis on vastuvõetamatu;
- E. arvestades, et Istanbuli konventsioonis, eriti selle artiklis 60 nõutakse, et osapooled võtaksid vajalikke seadusandlikke või muid meetmeid, tagamaks, et sooline vägivald naiste vastu oleks tunnustatud kui tagakiusamise liik ning et 1951. aasta pagulasseisundi konventsioonis loetletud varjupaiga taotlemise aluseid tõlgendataks sootundlikult;
- F. arvestades, et vajadus turvaliste ja seaduslike liitu pääsemise viiside järele on tungiv ka soolist aspekti silmas pidades, ja arvestades, et humanitaarviisad võivad täiendada, kuid mitte asendada teisi turvalisi võimalusi, nagu ümberasustamine ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmine;
- G. arvestades, et kuna praegu ei ole võimalik väljaspool liitu humanitaarsetel põhjustel kaitset taotleda, on varjupaigataotlejad sunnitud sisenema Euroopasse ebaseaduslikult, seades ohtu oma elu ja tervise, kusjuures naistele, tütarlastele ja LGBTI-inimestele kaasnevad sellega konkreetsed ja soopõhised tagajärjed, nagu vägistamine, vägivald ning inimkaubitsejate kätte sattumine seksuaalse ja majandusliku ärakasutamise eesmärgil;
- H. arvestades, et humanitaarviisa loomine annaks haavatavatele inimestele ja konkreetsete probleemidega inimestele, nt haigetele, puuetega inimestele, peredele, naistele, rasedatele, lastele, eakatele ja LGBTI-inimestele juurdepääsu varjupaigamenetlusele ja

humanitaarkaitsele ning võimaldaks jõuda ohutult Euroopasse, kus nende varjupaiga- või humanitaarkaitsetaotlust menetletaks;

- I. arvestades, et tütarlapsed ja naised võivad kogeda päritoluriikides eri vormis soolist tagakiusamist ja diskrimineerimist, sealhulgas – kuid mitte ainult – naiste suguelundite moonutamist, sundabielu, perevägivalda, vägistamist, seksuaalvägivalda ja nn auroimasid;
 - J. arvestades, et vastavalt UNHRC andmetele moodustasid naised 2017. aastal üle mere Itaaliasse, Kreekasse ja Hispaaniasse¹ saabunutest 9–22 % ning see suur sooline ebavõrdsus on seotud naiste erilise haavatavusega, sealhulgas majandusliku ja muu sõltuvusega;
 - K. arvestades, et naistel ja tütarlastel on ELi suundivatel rändeteedel suurem oht langeda seksuaalse ja füüsilise kuritarvitamise ja vägivalla, sh vägistamise ohvriks, ning nad on kaitsetumad igasuguse ärakasutamise, sh tööalase ja seksuaalse ärakasutamise ees; sageli on nad sunnitud ellujäämise nimel seksuaalsuhetesse astuma, et saaksid oma teed jätkata; arvestades, et kuritegelikud rühmad ning mõned inimkaubitsejad ja -smugeldajad kasutavad ära olukorda, kus puuduvad ohutud rändeteed Euroopa Liitu;
 - L. arvestades, et soolise vägivalla ohvritest tütarlapsed ja naised, kes vajavad rahvusvahelist kaitset, ei soovi alati kogetud või kardetud vägivalla tegelikku ulatust avaldada ja vajavad seepärast toetavat keskkonda, kus nende konfidentsiaalsus on tagatud;
1. rõhutab, et on hädasti vaja turvalisi ja seaduslikke teid Euroopa Liitu sisenemiseks ning humanitaarviisid võiksid olla üheks võimaluseks; see on oluline soolisest perspektiivist, kuna naised ja LGBTI-inimesed on eriti haavatavad ja seega rohkem ohustatud seksuaalsest ja soolisest vägivallast rändeteedel ja vastuvõtukeskustes;
 2. peab kahetsusväärseks, et oma päritoluriigist lahkuma sunnitud ja rahvusvahelist kaitset otsivate meeste ja naiste vahel on suur ebavõrdsus; rõhutab, et majandusliku ja muud liiki sõltuvuse tõttu on naised ja tütarlapsed kolmandates riikides sageli olukorras, kus neil on meestest veelgi raskem saada turvaliselt varjupaika;
 3. taunib olukorda, kus naised, tütarlapsed ja LGBTI-inimesed seavad ELis varjupaiga taotlemise nimel end rändeteedel ja vastuvõtukeskustes tõsisesse ohtu kogeda seksuaalset ja soolist vägivalda;
 4. rõhutab, et soolisel ja sealhulgas seksuaalsel vägivallal on naiste ja tütarlaste elule ja tervisele rasked tagajärjed, see võib mõjutada nende vaimset tervist ja põhjustada posttraumaatilist stressihäiret, ärevust ja depressiooni;
 5. toonitab, et naised, tütarlapsed ja LGBTI-inimesed, kes väidavad põhjendatult, et neid ohustab sooline tagakiusamine, peavad saama ohutult taotlema viisat humanitaarpõhjustel;
 6. nõuab, et liidu tasandil loodaks lisaks liidu ümberasustamise ja humanitaarsetel

¹ <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/63039>

põhjustel vastuvõtmise programmile seda täiendav eraldiseisev humanitaarviisade vahend, et anda rahvusvahelist kaitset vajavatele isikutele ohutu ja seaduslik võimalus ELi siseneda, tagades samal ajal, et see oleks sootundlik ning pakuks tõhusat kaitset soolise tagakiusamise ohvritele, kusjuures on äärmiselt tähtis, et see protsess viidaks läbi tundlikult ja lugupidavalt, mõistes täielikult taotlejate., eriti naiste, laste ja LGBTI-inimeste keerulist olukorda ja haavatavust;

7. juhib tähelepanu asjaolule, et humanitaarviisa vahend peaks hõlmama ka neid humanitaarkaitse taotlusi, mis põhinevad tervislikul seisundil, kaalukatel perekondlikel põhjustel, kui need ei anna alust taotleda perekonna taasühinemist, kliimaga seotud ümberasumisel ning muudel kaalukatel humanitaarkaitse vajamise põhjustel;
8. juhib tähelepanu asjaolule, et sooga seotud vägivald ja diskrimineerimine, sealhulgas – kuid mitte ainult – vägistamine ja seksuaalne vägivald, naiste suguelundite moonutamine, sundabielud, koduvägivald, nn auroimad ja riigi poolt toime pandud sooline diskrimineerimine kujutavad endast tagakiusamist ja peaks olema arvestatav põhjus humanitaarkaitse taotlemiseks, seega peaks uus vahend neid kajastama; palub seepärast, et komisjon tunnistaks soopõhise tagakiusamise arvestatavaks põhjuseks rahvusvahelise kaitse taotlemiseks ja tagaks, et soolist perspektiivi arvestataks kõigis varjupaigamenetluse etappides, kooskõlas UNHCR 2012. aasta rahvusvahelise kaitse suunistega soolise tagakiusamise kohta;
9. hoiatab, et uue humanitaarviisa vahendiga ei tohi panna pagulaste taotluste hindamise kohustus väljaspool Euroopat asuvatele riikidele, vaid see peaks olema viis, millega tagada varjupaigataotlejate ja humanitaarkaitse vajajate ohutu jõudmine Euroopasse, kus nende taotlust menetletakse; arvestades, et sellised ettepanekud nagu maabumisplatvormid õhnestavad põhimõtteliselt rahvusvahelise ja Euroopa pagulaskaitse aluspõhimõtteid;
10. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama praeguse pagulaskriisi tingimustes sooliselt segregeeritud andmete kogumist ning tagama soolise perspektiivi kaasmaine asjaomasesse varjupaigapoliitikasse;
11. tuletab meelde, et inimkaubandusvastase võitluse õigusaktid ja poliitika ei tohi mingil juhul takistada juurdepääsu ELi varjupaigamenetlustele ning nende eesmärk peaks olema kaitsta rändajaid ja pagulasi ohtlike olukordade eest, kus neid ära kasutatakse;
12. kritiseerib kolmandate riikide turvaliseks päritoluriigiks tunnistamist ning turvaliste kolmandate riikide ja esimeste varjupaigariikide nimetamist ning toonitab, et isegi kui riik tundub turvaline, võivad naised kannatada soolise tagakiusamise all ning ka LGBTI-inimesi võidakse ahistada, seega on neil seaduslik alus taotleda kaitset;
13. nõuab, et viivitamata lõpetataks laste, rasedate ja rinnaga toitvate naiste ning vägistamise, seksuaalse vägivalla ja inimkaubanduse ohvrite kinnipidamine ning tehtaks neile kättesaadavaks asjakohane psühholoogiline abi;
14. rõhutab, et on vaja rahalisi vahendeid, toetamaks eelkõige meie ühiskonna kaitsetumaid naisi ja tütarlapsi, eriti puuetega naisi, pagulasnaisi ning inimkaubanduse ja väärkohtlemise ohvreid;

15. palub liikmesriikidel anda vajalikku ja piisavat koolitust tervishoiutöötajatele, kes tegelevad ELi saabuvate soolise vägivalla ohvritest naiste ja tütarlastega ning lastega, et pakkuda neile spetsiaalset abi ja hooldust, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu teenuseid ja psühholoogilist toetust;
16. väljendab kahetsust, et mõned liikmesriigid ei ole Istanbuli konventsiooni veel ratifitseerinud ning kutsub veel kord kõiki liikmesriike üles seda ratifitseerima ja viivitamata täiel määral rakendama;
17. nõuab, et Euroopa riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, asjaomased huvirühmad ja sektorid teeksid eri tasanditel tihedat koostööd ja jagaksid vastutust; tuletab komisjonile ja liikmesriikidele meelde, et rahvusvahelist kaitset vajavate isikute kaitsmine on teema, mis puudutab kõiki, ja see tuleb lahendada ühiselt, lähtudes solidaarsuspõhimõttest.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	3.9.2018
Lõpphääletuse tulemus	+: 15 -: 8 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Maria Arena, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Hedh, Mary Honeyball, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Florent Marcellesi, Krisztina Morvai, Maria Noichl, João Pimenta Lopes, Michaela Šojdrová, Anna Záborská, Maria Gabriela Zoană
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	José Inácio Faria, Eleonora Forenza, Jérôme Lavrilleux, Mylène Troszczynski, Monika Vana, Julie Ward
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Cécile Kshetu Kyenge, Patrick O'Flynn, Patrizia Toia

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

15	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea
GUE/NGL	Malin Björk, Eleonora Forenza, João Pimenta Lopes
S&D	Maria Arena, Viliija Blinkevičiūtė, Anna Hedh, Mary Honeyball, Cécile Kashetu Kyenge, Maria Noichl, Patrizia Toia, Julie Ward, Maria Gabriela Zoană
VERTS/ALE	Florent Marcellesi, Monika Vana

8	-
EFDD	Patrick O'Flynn
ENF	Mylène Troszczynski
NI	Krisztina Morvai
PPE	José Inácio Faria, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jérôme Lavrilleux, Michaela Šojdrová, Anna Záborská

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu